

Jacob Slavenburg

Een reis langs de mysteriën

Van het Oude Egypte tot Carl Gustav Jung



WalburgPers

Afbeelding omslag

Jakobs droom van William Blake, circa 1805. British Museum, Londen.

Ontwerp binnenwerk

Prezns – Marco Bolsenbroek, Zutphen

Omslagontwerp

Erwin Bomans^{BNO} Leucq!, Hof van Twente

www.walburgpers.nl

© 2017 Jacob Slavenburg, p/a Uitgeversmaatschappij Walburg Pers, Zutphen

© 2017 Uitgeversmaatschappij Walburg Pers, Zutphen

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Zoveel mogelijk is getracht de eventuele rechthebbenden van de afbeeldingen te achterhalen. Rechthebbenden die in dit verband niet zijn benaderd worden verzocht zich met de uitgever in verbinding te stellen.

ISBN 9789462492394

NUR 700

Inhoud

Inleiding	6
1 Mystisch Egypte, magisch dodenboek en de mysteriën van Isis	8
2 Het kosmisch mysterie van Babylon, Gilgamesj en Inanna's reis naar de onderwereld	22
3 Het mysterie van de Heilige Bruiloft en de Grote Godin	38
4 Griekse en Romeinse mysteriën; van Orpheus tot Mithras	54
5 De mysterieschool van Pythagoras en spirituele Griekse filosofen	72
6 Bijbelse schepping, Joodse mystiek, Kabbala en de mysterieuze Lilith	82
7 Twee wereldvondsten: Dode Zee-rollen en Nag Hammadi-geschriften	98
8 De gnostische mysteriën, Koninkrijk en Bruidsvertrek	110
9 Maria Magdalena, hoer of ingewijde?	122
10 Katharen en het mysterie van de Graal	134
11 Christelijke en Islamitische mystiek	144
12 Dante's reis door hel en hemelen en een klimtocht op de Mont Ventoux	164
13 Hermetische openbaringen en het mysterie van de ziel	182
14 Het mysterie van de alchemie	194
15 Magische mysteriën – Ficino, Paracelsus, Geheugenkunst en Engelenmagie	208
16 De mysterieuze Rozenkruismanifesten en de Vrijmetselaars	224
17 Over hemelreizen, mysteriebeelden en magnetisme	234
18 Blavatsky's Geheime Leer en Rudolf Steiner's Mysterie van Golgotha	252
19 Geheime orden en esoterische bewegingen	270
20 De Hermetische Orde van de Gouden Dageraad	288
21 Carl Gustav Jung en het Mysterium Coniunctionis	304
Uitleiding	318

Inleiding

Er loopt een gouden draad door de cultuurgeschiedenis van de mensheid.

Zolang mensenheugenis en bronnen aangeven is er bij de mens altijd de overtuiging geweest dat alles ‘van boven kwam’; dat alle gebeurtenissen op aarde afspiegelingen waren van kosmische gebeurtenissen. We zien dat nog terug in parallelle verschijnselen waarin ‘boven’ (de kosmos) verbonden wordt met beneden (de aarde). Zo lijken de Egyptische piramiden gebouwd op het patroon van het sterrenbeeld Orion, alsof men van boven af de ‘schaduw’ van de sterren markeerde.

In oude scheppingsmythen is er bijna altijd sprake van een primaire hogere macht, waaruit goden en godinnen worden gevormd die de scheppers van aarde en mens zijn. Soms wordt die hogere macht zelf ook God genoemd, of nog juister Godin. Want de cultus van de Grote Godin (Grote Moeder) ging vooraf aan een reeks van al dan niet gehuwde goden. Een nog latere ontwikkeling is de aanbidding van één mannelijke God als schepper van hemel, aarde en mens. Voorbeelden van dit proces worden uitgebreid in dit boek beschreven.

De overgang van een matriachale naar patriarchale maatschappij gaat geleidelijk. Maar het beeld van een kosmische macht, een God of Godin, die aan het begin van de schepping staat, blijft overeind.

De kern van die oude mythen is de gedachte dat er eerst niets was, toen iets, lucht, pneuma, Geest. En uit Geest kwam stof, materie, voort. Stof wordt dan beleefd als een ‘stolsel’ van geest. Dat is niet zomaar een esoterisch gedachtenspinsel, de kern daarvan vinden we ook terug in de *theory of the big bang*: eerst was er hitte (vuur) dat bij afkoeling overgaat in gasvorming, verder stolt tot water en uiteindelijk in vaste materie.

Via Mysteryescholen werden leerlingen vroeger ingewijd in de geheimen van het Zijn. Door middel van rituelen, symbolen en oefeningen werd men als het ware opgetrokken in de goddelijke sferen. Mysteryeleerlingen ervoeren letterlijk midden in de nacht de stralende zon en stonden oog in oog met de onbewust geprojecteerde goden. Na dergelijke ervaringen was de mens niet meer wat hij eerst geweest was. Hij leefde in een hoger ethisch bewustzijn.

Langzamerhand vervaagt deze manier van collectieve inwijding. Er vindt een overgang plaats van het collectieve naar het individuele. Mundane kosmologie wordt individuele horoscopie; collectieve heilkunst (zoals in de Pir Ankh's van Egyptische tempels en Grieks-Romeinse Asclepiuscentra) wordt individuele geneeskunde. Maar het collectieve blijft in diverse vormen eveneens bestaan.

De sleutel op de mysteriën aller tijden is de verbinding van de mens met de kosmos. In de periode na de (historische) Verlichting is men de mens gaan zien als een louter biologisch wezen. Voor die tijd – en nu nog steeds in de esoterische filosofie – beschouwde de mens zich als een kosmisch wezen. Geschapen uit de sterrenstof, afdalend van de hemel (kosmos) naar de aarde en na het tijdelijk aardse verblijf weer opgenomen in de kosmos.

Via inwijdingen en rijke symboliek werd getracht deze weg tastbaar en bewust te maken. In oude verhalen over Hermes Trismegistus en Jesaja in voorchristelijke tijden tot aan Swedenborg in de 18^e eeuw werd de 'reis langs de hemelen' als een inwijding gezien in een zinvol bestaan. Deze tijdloze 'filosofie' loopt als een draad van Ariadne door de cultuurgeschiedenis van de mensheid op diens veelvormige zoektocht naar de kern van het Zijn. Een weg van zoeken en tasten, van dwalen op soms absurde wegen, vaak weer oproepend tot nieuwe dogma's, stellingen en schijnzekerheden en in het trachten het verleden op te roepen om het (soms krampachtig) te verbinden met het heden. We zullen dit alles tegenkomen op onze reis langs de mysteriën.

Mystisch Egypte, magisch dodenboek en de mysteriën van Isis

Hoofdstuk 1

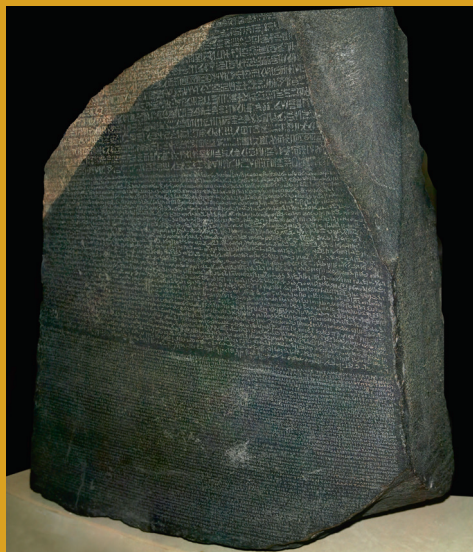
...ik heb de (Zonne)schijf bezongen en aanbeden,
en ik heb me gevoegd bij de juichende bavianen,
want ik ben een van hen...

Het oude Egypte

Al is de geschiedenis van Egypte oeroud, wetenschappelijk onderzoek daarnaar is betrekkelijk jong, nog maar zo'n tweehonderd jaar. Een belangrijke doorbraak in het onderzoek naar het oude Egypte vond plaats in het jaar 1822 toen de Fransman Jean-François Champollion de zogenaamde 'steen van Rosetta' ontcijferde. De steen werd in 1799 in Egypte bij El Rashid (toen: Rosetta) gevonden door Franse genie-troepen uit het leger van Napoleon, die een groot bewonderaar van de Egyptische cultuur was.

Op de steen is een tekst gebeiteld op drie verschillende schrijfwijzen: in hiërogliefen, in demotisch schrift en in het Grieks.¹ Nu had men de sleutel in handen om het hiërogliefenschrift te ontcijferen.

Steen van Rosetta.
British Museum, Londen.
Foto: Hans Hillewaert.



Het hiërogliefenschrift is het oudste schrift dat in Egypte is teruggevonden (de oudste tot nu gevonden inscriptie in hiërogliefen is uit 3150 v. Chr.). Het hiërogliefenschrift is een mysterietaal met ruim 700 symbolen. 'Hiëroglief' komt van het Grieks en betekent 'heilige inker-ving'. Volgens de oude Egyptenaren had de god Thot in de hemel de hiërogliefen uitgevonden. Daarom wordt Thot meestal afgebeeld met een schrijfstift.